

ЛІТЕРАТУРНА

КАРТА ВІННИЧЧИНИ

2024

ЗМІСТ

ПИСЬМЕННИКИ	3
МИХАЙЛО КОЦЮБИНСЬКИЙ	4
СТЕПАН РУДАНСЬКИЙ	5
ЄВГЕН ГУЦАЛО	6
ВАСИЛЬ СТУС	7
НАТАЛІЯ ДОЛЯК	8
КАТЕРИНА КАЛИТКО	9
ПАМ'ЯТКИ	10
БРАЇЛІВСЬКА СКАРБНИЦЯ	11
ЗАПОВІДНИК «БУША»	12
ЦЕНТР ДУХОВНОСТІ ТА ЗЛАГОДИ	13
МУЗЕЙ-САДИБА М. І. ПИРОГОВА	14
НЕМИРІВСЬКЕ ГОРОДИЩЕ	15
ПАЛАЦ ПОТОЦЬКИХ	16
СВЯТО-УСІКНОВЕНСЬКИЙ МОНАСТИР	17
ЗАХОДИ	18

ПИСЬМЕННИКИ

У самому серці України, де ріки плывуть серед зелених лугов, і де кожен куток зберігає свої власні легенди та таємниці, розквітає велика творча сила. Вінниччина, земля багата на культурний розвиток та літературні надбання, відома своїми талановитими письменниками, які втілюють у своїх творах дух та красу цієї землі. Їхні твори — це відображення внутрішнього світу, історії та душі Вінниччини, що вбрані в слова й образи, переплетені невичерпною фантазією та майстерністю. Відкривайте для себе цей багатогранний світ літератури, яка народжується на плідючій землі Вінниччини, і дозвольте погрузитися в його чарівний світ.

КОЦЮБИНСЬКИЙ

Народився 17 вересня 1864 у Вінниці у родині чиновника. Батьків письменника звали Михайло, Глікерія. Навчався в Барській початковій школі (1875 — 1876), Шаргородському духовному училищі (1876 — 1880). Після закінчення Шаргородської семінарії у 1880 Михайло Коцюбинський поїхав до Кам'янця-Подільського, маючи намір навчатися в університеті, але ця мрія не здійснилася через матеріальні обставини, але він продовжував самотужки навчатись.

У 1885 р. увійшов до підпільної “Молодої громади”, за що був притягнутий до судової відповідальності. Коцюбинський був одним з ініціаторів створення товариства “Просвіта”.

Помер 25 квітня 1913 року в Чернігові, де і похований.

РУДАНСЬКИЙ

Степан Васильович Руданський народився 25 грудня 1833 року (за старим стилем) в селі Хомутинці Вінницького повіту в родині сільського священика.

Початкову освіту отримав у дяка. У 8 років батьки віддали Степана Руданського до Шаргородської духовної школи-бурси (1842–1849). Згодом навчався у Подільській духовній семінарії у Кам'янці-Подільському (1849–1855).

В 1856 році Руданський приїздить до Петербурга і проти волі батька, вступає не до духовної академії, а до медико-хірургічної.

У 39-ти річному віці 21 квітня 1873 Руданський помер у Ялті внаслідок спалаху епідемії холери. Поховано його на узгір'ї масандрівського кладовища Ялти.

ГУЦАЛО

Народився Євген Пилипович Гуцало 14 січня 1937 року в селі Старому Животові (нині — Новоживотів) Оратівського району Вінницької області в родині сільських учителів.

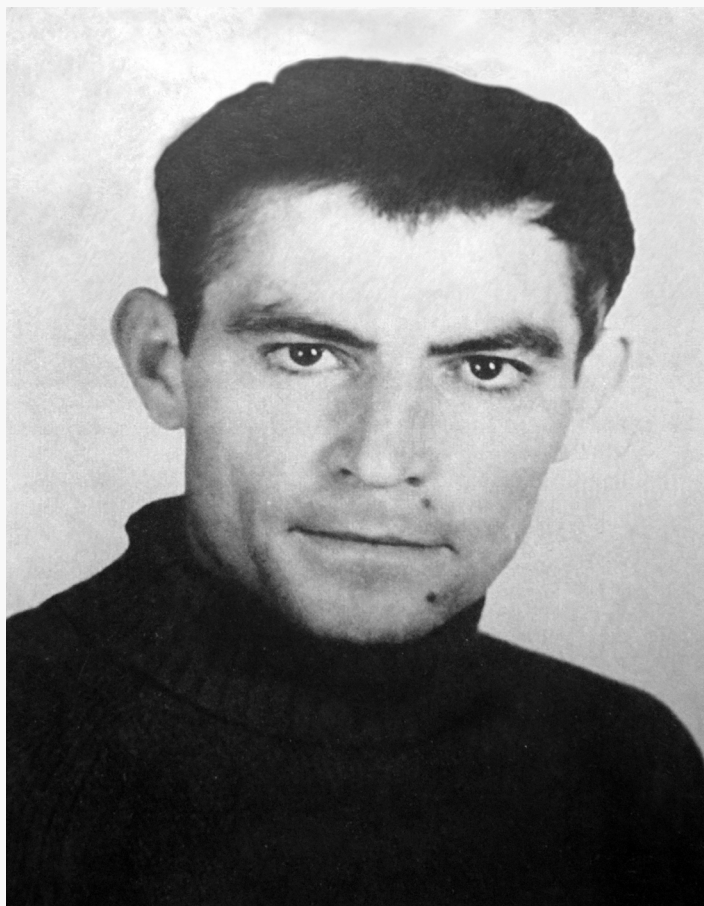
Вступив у Ніжині до педагогічного інституту ім. М.Гоголя.

У 1959 закінчив філологічний факультет Ніжинського педагогічного інституту.

З 1961 року, Євген Гуцало почав працювати в «Літературній Україні», потім у видавництві «Радянський письменник». Працював у редакціях газет на Вінниччині, Львівщині, Чернігівщині.

Ввійшов до плеяди українських письменників-шістдесятників.

4 липня 1995 року, на 58 році життя, не стало українського письменника-сподвижника Євгена Гуцала.

СТУС

Народився він 6 січня 1938р. в хліборобській родині в с. Рахнівці на Вінниччині.

Згодом батьки переїхали до Донецька. Основна причина, чому батьки Василя переїхали з села Рахнівці Гайсинського району до міста Сталіно (тепер Донецьк) – відмова працювати в колгоспі.

Після закінчення школи Василь Стус навчався в Донецькому педагогічному інституті на факультеті історико-філологічному.

Після отримання диплому Стус працював за фахом учителем, потім служив в армії, працював в газеті.

За участь у протесті на прем'єрі фільму «Тіні забутих предків» виключили з аспірантури.

У ніч із 3 на 4 вересня 1985р. помер.

Перепоховання Василя Стуса відбулося у 1989 році.

ДОЛЯК

Наталія Юріївна Доляк (нар. 4 листопада 1967, Вінниця, УРСР) — українська письменниця, драматург, журналіст, акторка, член Національної спілки письменників України (2018).

Народилася у Вінниці. Закінчила акторський факультет Харківського університету мистецтв імені Івана Котляревського (2003). У 1990-92 роках була біженкою у Швеції і Фінляндії.

Працювала у Вінницькому обласному театрі ляльок, згодом — у регіональній тележурналістиці. Має двох дітей, сина і доньку. Живе у рідному місті.

Авторка декількох різножанрових романів, п'єс, кіносценаріїв, у тому числі на історичну тематику, гостросоціальні теми, пов'язані з долею пострадянських біженців у Європі. Низка оповідань друкувалась у періодиці та колективних збірниках; п'єси — у журналах «Дніпро», «Київська Русь», «Нова проза».

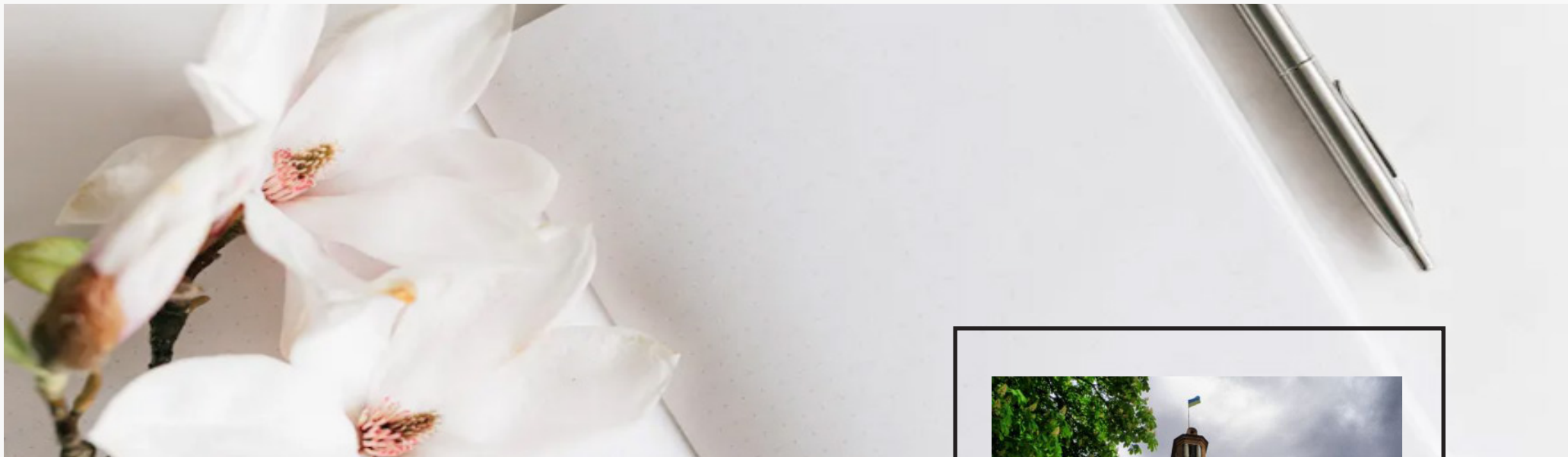
КАЛИТКО

Катерина Олександрівна Калитко (нар. 8 березня 1982, Вінниця) — українська поетеса, перекладачка, авторка поетичних збірок і прозових творів. Член НСПУ (2000) та Українського ПЕН.

Народилася у м. Вінниці, де й закінчила середню школу — із золотою медаллю. У 1999—2005 роках студіювала політологію та журналістику в Києво-Могилянській академії. Живе і працює у Вінниці та в Сараєві.

У 17-річному віці перемогла в поетичному конкурсі «Гранослов» (1999). Лавреатка конкурсів «Гранослов» та «Привітання життя» ім. Богдана-Ігоря Антонича, конкурсу видавництва «Смолоскип» та літературної премії «Благовіст».

У 2023 році Калитко запросили написати текст для Радіодиктанту національної єдності.

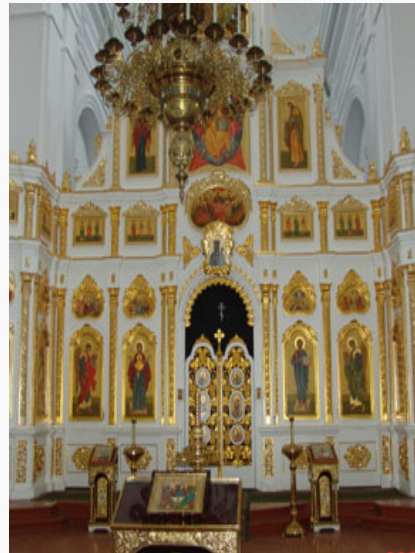
ПАМ'ЯТКИ

Вінниччина, зі своєю багатою історією та культурним надбанням, є справжнім скарбом для тих, хто прагне зануритися у вирій історичних подій та відкрити таємниці минулого. Кожен куток цієї області переповнений пам'ятками архітектури, культури та природи, які свідчать про вікові традиції та велич минулих епох. Від давніх замків та палаців до унікальних природних утворень, пам'ятки Вінниччини вражають своєю красою та значущістю, залишаючи незабутні враження у кожного, хто має щастя їх відвідати.

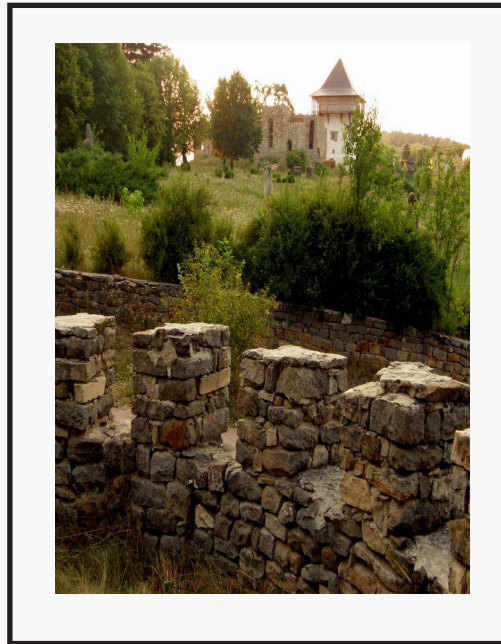
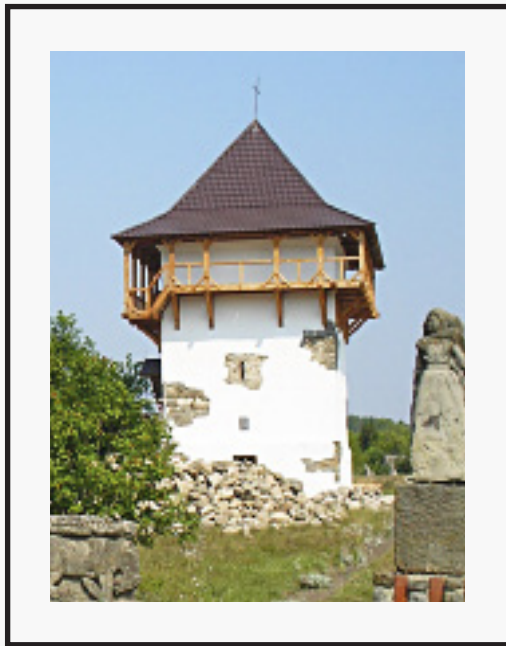
БРАЇЛІВСЬКА СКАРБНИЦЯ

Браїлів — одне з найдавніших поселень на Поділлі. Серед пам'яток містечка найвідоміші Свято- Троїцький жіночий монастир (XVIII ст.) Української Православної Церкви та палац родини фон Мекків (XIX ст.), де відкритий Державний музей великого композитора Петра Чайковського і меценатки Надії фон Мекк. Найвища будівля старого Браїлова — це колишній парафіяльний костел Святої Трійці (1879).

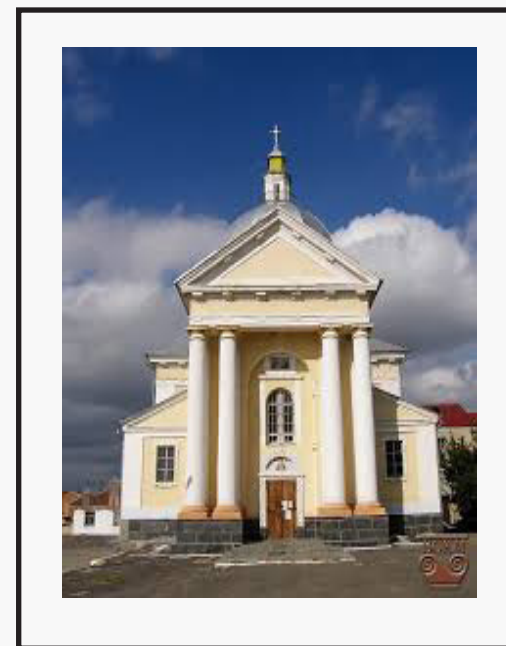
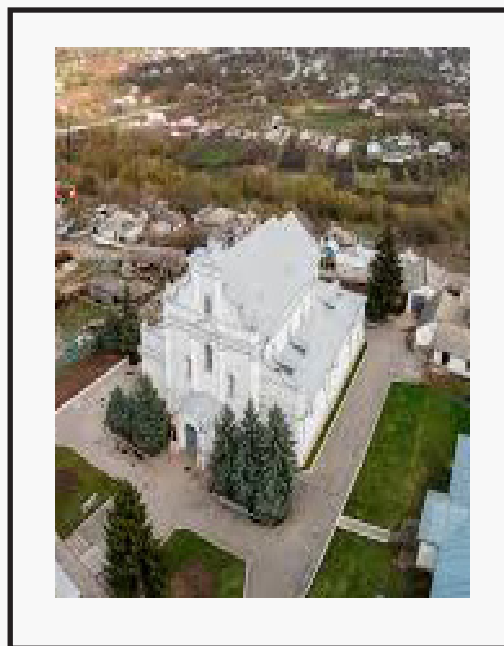
ЗАПОВІДНИК «БУША»

Історико-культурний заповідник «Буша» — єдиний у Вінницькій області, що створений за ініціативою місцевих органів влади у серпні 2000 р. Його площа — 6,68 га. На території та в охоронній зоні заповідника є близько десяти пам'яток археології, датованих IV тис. до н. е. — VII ст. н. е., дохристиянський та християнський скельний храм V–XVI ст. з унікальним художнім рельєфом, залишки фортеці і підземних ходів XVI–XVII ст. та міської ратуші XVI ст., цвинтар XVIII–XIX ст.

ЦЕНТР ДУХОВНОСТІ ТА ЗЛАГОДИ

Виникнення Шаргорода пов'язане з ім'ям відомого польського політичного діяча і мецената Яна Замоїського (1542–1605). Замоїський отримав блискучу освіту, цікавився наукою, мистецтвом. За його діяльної підтримки зведено на польський трон Стефана Баторія і Зигмунта III Вазу. Ревний католик, він був прибічником релігійної толерантності.

МУЗЕЙ-САДИБА М. І. ПИРОГОВА

У південно-західній частині Вінниці є музей-садиба Миколи Івановича Пирогова — видатного лікаря і вченого, творця воєнно-польової хірургії, педагога і громадського діяча. М. Пирогов — автор багатьох наукових праць та трактатів, що увічнили ім'я вченого: «Аннали», «Повний курс прикладної анатомії тіла людини», «Патологічна анатомія азіатської холери», «Основи загальної воєнно-польової хірургії» та багато інших. В останні роки життя писав мемуари «Щоденник старого лікаря...». Чотири рази Російська Академія наук присуджувала йому Демидівську премію.

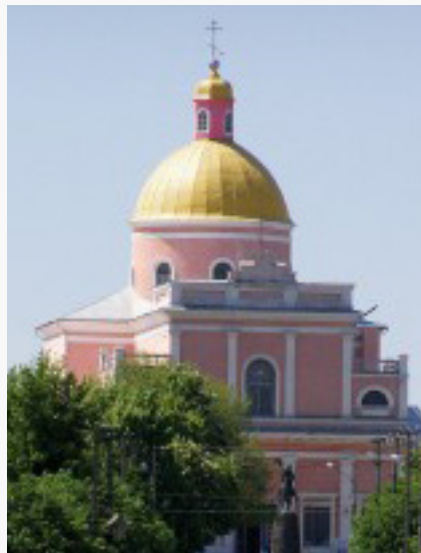
НЕМИРІВСЬКЕ ГОРОДИЩЕ

Мовчазними, загадковими спорудами видніються в багатьох місцях Південного Побужжя земляні укріплення у вигляді валів і ровів. Вони і досі дивують своєю складною будовою, масивністю земляних насипів. Слугували вони не одному народові, використовувались переважно для захисту від нападу ворогів. Більшість з цих городищ виникла в VII ст. до н. е.

ПАЛАЦ ПОТОЦЬКИХ

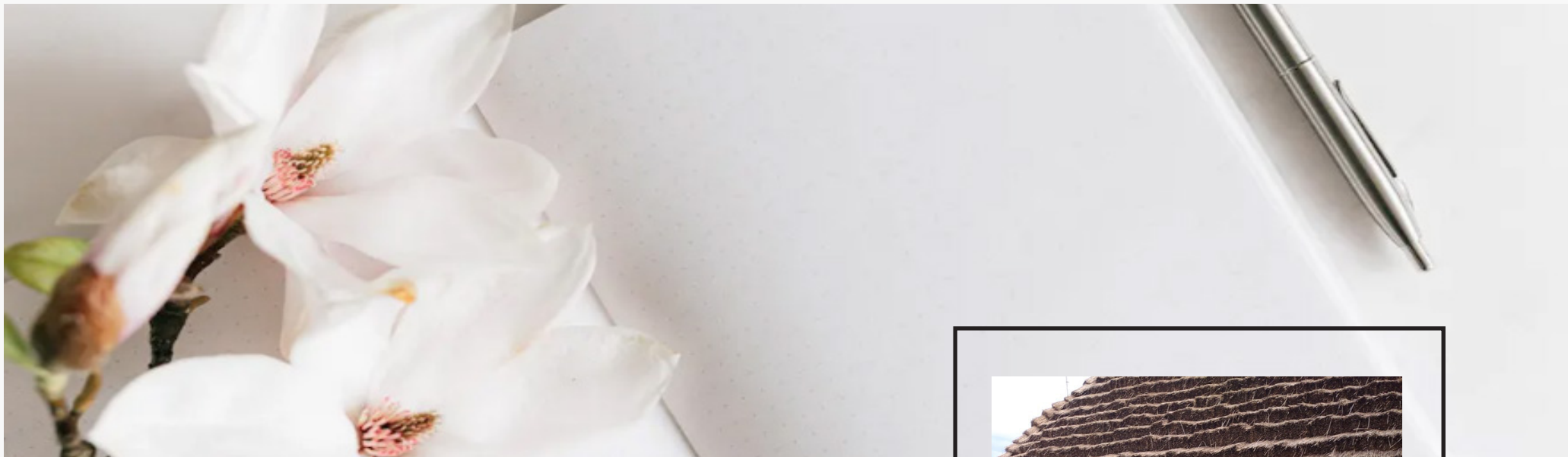
Однією з визначних пам'яток класицизму є палац родини Потоцьких в центрі Тульчина, побудований у 1782 р. за проектом французького архітектора Лакруа. Тоді споруду прикрашав напис: «Щоб завжди вільних і добродішних був помешканням». До ансамблю входили власне палац, театр (перебудований), манеж, стайні (не збереглися), турецька лазня, оранжереї, службові і житлові приміщення, два бічні флігелі.

СВЯТО-УСІКНОВЕНСЬКИЙ МОНАСТИР

Околиці с. Лядова належать до унікальних природних об'єктів Середнього Подністров'я. Село розташоване біля великого каньйону Дністра на лівому березі річки Лядови, з усіх боків оточене крутими схилами долини, на яких виходами крейди утворені стіни з печерами, стовпами, окремими скелями. Тут можна зустріти такі рідкісні рослини, як гіацинт блідий, два види ковили, наповесні цілі ділянки квітучого горицвіту. У цій місцевості перші поселення з'явилися 150 тис. років тому.

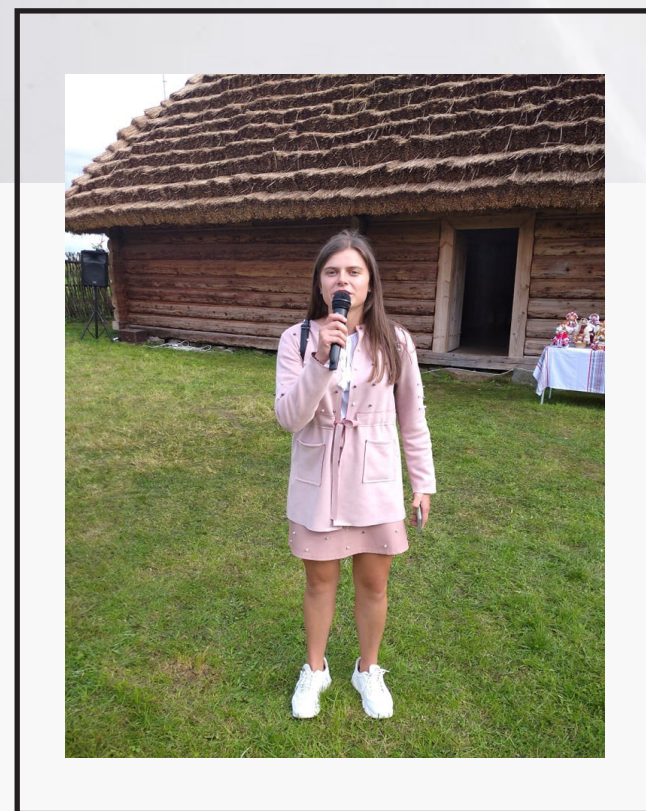

ЗАХОДИ

У сучасному світі, збереження літературної спадщини Вінниччини вимагає не лише уваги, але й конкретних заходів та ініціатив. Одним з найефективніших способів є організація різноманітних літературних фестивалів та заходів, спрямованих на популяризацію та вивчення творчості місцевих письменників та поетів.

Літературні фестивалі - це не лише чудова нагода для зустрічей з видатними літераторами та відкриття нових літературних творів, але й місце, де обмінюються ідеями, досвідом та натхненням. Вони створюють атмосферу творчого діалогу та сприяють розвитку літературного середовища.

Проект «Під спалахи сирен та блискавиць» на базі Вінницької центральної міської бібліотеки імені І.Бевза. Подія пройшла у форматі Open Air та об'єднала вінницьких поетів, музикантів та фотографів. Понад дві години вони декламували власну поезію та співали патріотичні пісні у сучасній обробці.

Книжкова акція «Літературна толока». Асоціація культури «КУТ» оголошує збір української літератури для дітей та дорослих.

Ідея проекту – сприяти українізації та просвітництву, інтеграції російськомовного населення завдяки розповсюдженню української літератури та літератури в українському перекладі.

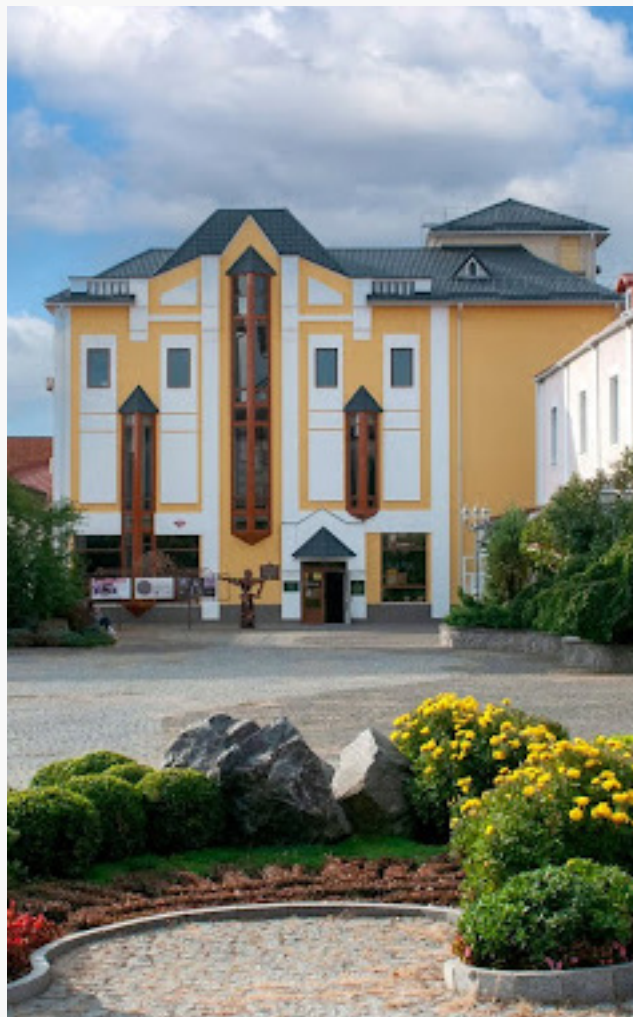

З нагоди Всесвітнього дня письменника у книгозбірнях ЗК «Вінницька міська централізована бібліотечна система» підготували та провели низку заходів. Це творчі зустрічі, презентації книжкових виставок, огляди літератури тощо. Усі вони спрямовані на вшанування майстрів слова та популяризацію літературної творчості.

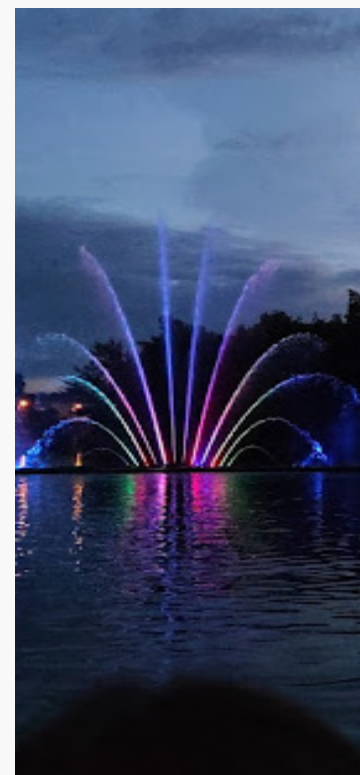

У Вінниці розпочався літературно-мистецький фестиваль VinBookFest, який популяризуватиме українську книгу та допоможе переселенцям інтегруватися у громаду.

Відбудуться творчі зустрічі з вінницькими літераторами та презентації їхніх книг, різноманітні майстер-класи. Також протягом дня працюватиме «Вільний мікрофон».

НЕЙМОВІРНА

ВІННИЧЧИНА